

MP-120

March-2019

M.A., Sem.-IV

511 : Gujarati

(અનુવાદ વિજ્ઞાન અને અપક્રિત રચનાઓ)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (અ) 'અનુવાદ' એટલે શું ? અનુવાદની ઉપયોગિતા જણાવો. 14

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો. (બંને)

(1) અનુવાદની વિભાવના ચર્ચો.

(2) અનુવાદ પ્રક્રિયાનાં મહત્ત્વના સોપાન જણાવો.

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો :

4

(1) 'અનુવાદ-વિચાર અને અનુવાદ-પ્રક્રિયા' પુસ્તકના સંપાદકનું નામ જણાવો.

(2) કાકાસાહેબ કાલેલકરે અનુવાદકને 'સંસ્કૃતિનો એલચી' કહ્યો છે. — વિધાન ખરુંકે ખોટું ?

(3) રમણલાલ સોનીનું અનુવાદ ક્ષેત્રે નોંધપાત્ર પ્રદાન છે. — વિધાન ખરુંકે ખોટું ?

(4) 'ભાવાનુવાદ' માટે પ્રયોજાતો અંગ્રજી પર્યાય જણાવો.

(Trans creation, Faithful Translation, Adaptation)

(5) 'Source Language' માટે પ્રયોજાતો ગુજરાતી પર્યાય જણાવો.

(6) 'અનુવાદ' એટલે મૂળની પાછળ-પાછળ — મૂળને અનુસરીને બોલવું તે. — વિધાન કયા ગુજરાતી ભાષાના સાહિત્યકારનું છે ? (સુરેશ જોષી, ઉમાશંકર જોષી, ભોળાભાઈ પટેલ)

2. (અ) અનુવાદના મહત્ત્વના પ્રકારો જણાવી, અનુવાદકની સજ્જતા વિશે નોંધ લખો. 14

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો. (બંને)

(1) અનુવાદ વિજ્ઞાન, કળા કે કૌશલ્ય ?

(2) અનુવાદની મર્યાદાઓ

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો :

4

(1) અર્થના સંદર્ભે અનુવાદના કેટલા વિભાગો પાડવામાં આવ્યા છે ?

(2) 'અનુવાદ કલા' પુસ્તકના લેખકનું નામ જણાવો.

(નવનીત મદ્રાસી, એન.ઈ. વિશ્વનાથ અચ્યર, મોહન પટેલ)

(3) 'અનુવાદ એ એક સાંસ્કૃતિક પ્રક્રિયા છે.' — વિધાન ખરુંકે ખોટું ?

- (4) ‘अनुवाद विज्ञान’ पुस्तकना लेखकनुं नाम ज्ञावावो.
- (5) सर्जनात्मक साहित्य अने इष्टिप्रयोगो व्यक्त करवा भाटे शाब्दिक अनुवाद अपूर्ण नीवडे छे. – विधान भरुंके भोटुं ?
- (6) सर्जनात्मक कृतियो भाटे भावानुवाद विशेष उचित छे. – विधान भरुंके भोटुं ?

3. (अ) नीचेना बंने विभागनो गुजरातीमां अनुवाद करो :

14

- (1) Why do we care for literature ? We care for literature primarily on account of its deep and lasting human significance. A great book grows directly out of life; in reading it, we are brought into large, close, and fresh relations with life; and in that fact lies the final explanation of its power. Literature is a vital record of what men have seen in life, what they have experienced of it, what they have thought and felt about those aspects of it which have most immediate and enduring interest for all of us. It is thus fundamentally an expression of life through the medium of language. Such expression is fashioned into the various forms of literary art. But it is important to understand, to begin with, that literature lives by virtue of the life which it embodies. By remembering this, we shall be saved from the besetting danger of confounding the study of literature with the study of philology, rhetoric, and even literary technique.
- (2) फिलाडेल्फिया ने पुराने स्वरूप को आज भी सहेज कर रखा है ।
 फिलाडेल्फिया एक जीवंत तथा चहल-पहल वाला पर्यटन स्थल है ।
 फिलाडेल्फिया नगर का मध्य भाग पश्चिम में स्कूलकिल नदी से लेकर दूसरी ओर पूर्व में डेलावेयर नदी तक लगभग 2 मील की दूरी तक फैला हुआ है ।
 इसके सभी दर्शनीय स्थल नगर के केंद्रीय भाग में ही स्थित हैं ।
 ये सारे एक दूसरे से इतने लगे हुए हैं कि आप पैदल घूम कर इन्हें आसानी से देख सकते हैं ।
 आप फिलाडेल्फिया नगर का भ्रमण इंडिपेंडेंस नेशनल हिस्टोरिक पार्क से शुरू कर सकते हैं ।
 इस एक मील के दायरे में अमेरिका का बहुमूल्य इतिहास छिपा हुआ है ।
 इंडिपेंडेंस नेशनल हिस्टोरिक पार्क पश्चिम में डेलावेयर नदी अर्थात् वालनट तथा आर्च स्ट्रीट तक फैला हुआ है ।
 यहाँ घूमने में आपका पूरा दिन लग सकता है ।
 यहाँ बनी लाल ईंट की इमारतें जॉर्जियन शिल्पकला की सर्वोत्तम मिसाल हैं ।
 मार्केट स्ट्रीट के पश्चिम में 2 सर्वश्रेष्ठ संग्रहालय स्थित हैं ।
 इनमें से एक अमेरिका के यहूदी लोगों के इतिहास तथा संस्कृति को समर्पित है ।
 यहाँ यहूदियों का एक पूजास्थल सिनोगाग तथा धार्मिक स्वतंत्रता की मूर्ति भी आपको देखने को मिलेगी ।
 दूसरा संग्रहालय फिलाडेल्फिया के उन अश्वेत अफ्रीकी अमेरिकियों की कहानी बयाँ करता है ।

अथवा

- (1) નીચેના સંસ્કૃત શ્લોકનું ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરો : (બંને) 7
- (a) ન હિ વૈરેણ વૈરાણિ શામ્યન્તીહ કદાચન ।
અવૈરેણ ચ શામ્યન્તિ ઇષ ધર્મઃ સનાતનઃ ॥
- (b) કર્મણ્યેવાધિકારસ્તે મા ફલેષુ કદાચન ।
મા કર્મફલહેતુર્ભુઃ મા તે સદ્ગોઽસ્ત્વકર્મણિ ॥
- (2) નીચેના સંસ્કૃત શ્લોકનું ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરો : (બંને) 7
- (a) માતૃદેવો ભવ, પિતૃદેવો ભવ, આચાર્યદેવો ભવ, અતિથિદેવો ભવ । ॥
- (b) ગુરુર્બ્રહ્મા ગુરુર્વિષ્ણુ ગુરુર્દેવો મહેશ્વરઃ ।
ગુરુર્સાક્ષાત્પરબ્રહ્મ તસ્મૈ શ્રી ગુરવે નમઃ ॥
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો : 3
- (1) 'તુલનાત્મક સાહિત્ય' નો અંગ્રેજીમાં અનુવાદ કરો.
- (2) 'રૂપાંતર' નો અંગ્રેજીમાં અનુવાદ કરો.
- (3) 'Trans creation' શબ્દનો ગુજરાતી અનુવાદ કરો. (અનુસર્જન, છાયાનુવાદ, ભાવાનુવાદ)
- (4) 'કોબીજ' શબ્દનું હિન્દી કરો.
- (5) 'પ્રશિષ્ટ' શબ્દનો અંગ્રેજીમાં અનુવાદ કરો.
4. (અ) 'ચેખોવની શ્રેષ્ઠ વાર્તાઓ' સંગ્રહને આધારે ચેખોવની વાર્તાકલાની ચર્ચા કરો. 14
- અથવા
- ટૂંકનોંધ લખો. (બંને)
- (1) 'વાન્કા' વાર્તાનો આસ્વાદ.
- (2) ચેખોવની વાર્તાના નારીપાત્રો.
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો : 3
- (1) ચેખોવ કયા દેશના લેખક છે ?
- (2) 'કારકુનનું મૃત્યુ' વાર્તામાં આવતા સંદેશ-વ્યવહાર ખાતાના અધિકારીનું નામ જણાવો.
- (3) 'ધ ડાર્લિંગ' વાર્તાનું ગુજરાતી શીર્ષક જણાવો.
- (4) પાશા કઈ વાર્તાની નાયિકા છે ?
- (5) કોન્સ્ટાન્તીન મકારિચ કઈ વાર્તાનું પાત્ર છે ?

